

Upprättad/antagen: 2024

Beslutad av:

Reviderad senast: 2025-07-23

Dokumentansvarig: Operativ planering

Diarienummer:

Informationsklassning: Öppen extern

Plan för räddningsinsats

- enligt sevesolagstiftningen

Denna plan är upprättad som en följd av Sevesolagstiftningen, implementerad i svensk lagstiftning genom "Lagen (SFS 1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor". Till denna lag finns även en förordning (SFS 1999:382) samt föreskrift (SRVFS 2005:2) knuten. Där i anges bland annat att kommunen är skyldig att upprätta en plan för räddningsinsats för de verksamheter som omfattas av krav på en säkerhetsrapport – vilket innebär verksamheter som omfattas av den högre kravnivån i denna lagstiftning.

Planen är sammanställd av Nerikes Brandkår i samverkan med berörda verksamheter.

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Bakgrund.....	4
3. Nerikes Brandkår	5
3.1 Operativ förmåga	6
3.1.1 Tid till hjälp.....	6
3.1.2 Resurser	6
3.1.3 Ledningsresurser.....	7
3.1.4 Räddningsregion Bergslagen (RRB)	7
3.1.5 Kompetenser.....	9
3.1.6 Räddningsstyrkornas förmåga.....	9
3.2 Samverkande myndigheter och företag	11
4. Genomförande av räddningsinsats	13
4.1 Insatsstöd vid olycka med farliga ämnen	14
4.2 Varningssystem för allmänheten	14
5. Anläggningarna	16
5.1 Nouryon Functional Chemicals AB.....	16
5.2 Algol Chemicals AB.....	17
5.3 Fortum Waste Solutions AB	18
5.4 Orica Sweden AB.....	19
5.5 SSE Sverige AB	20
5.6 Nammo Sweden AB – Lindesberg	21
5.7 Saab Bofors Test Center AB (förråd)	22
5.8 Brenntag Nordic AB	23
5.9 Zinkgruvan Mining AB Gruvavfallsdamm	24
6. Övnings- och utbildningsplan.....	26
7. Insatsstöd.....	27

1. Inledning

Nerikes Brandkår är ett kommunalt räddningstjänstförbund som omfattar kommunerna Örebro, Lindsberg, Kumla, Hallsberg, Askersund, Nora, Lekeberg, Laxå och Ljusnarsberg. I och med detta dokument redovisas kommunens plan för räddningsinsats vid de verksamheter som omfattas av högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen inom Nerikes Brandkårs geografiska område.

Berörda verksamheter är:

- Nouryon Functional Chemicals AB, Kvarntorp, Kumla kommun
- Algol Chemicals AB, Kvarntorp, Kumla kommun (*tid. Amixo AB*)
- Fortum Waste Solutions AB, Kvarntorp, Kumla kommun (*tid. SAKAB AB/Ekokem AB*)
- Orica Sweden AB, Gyttorp, Nora kommun
- SSE Sverige AB, Gyttorp, Nora kommun
- Nammo Sweden AB - Lindsberg, Lindsberg kommun (*tid. Nammo LIAB AB*)
- Saab Bofors Test Center AB (förråd), Lindsberg kommun
- Brenntag Nordic AB, Lindsbergs kommun

Planen innehåller sammanfattande beskrivning av de resurser som finns för att hantera allvarliga kemikalieolyckor hos Nerikes Brandkår och samverkande myndigheter och företag. Den beskriver kortfattat den verksamhet som bedrivs hos de respektive företagen och vilka de största riskerna bedöms vara och hur arbetet med att hantera dessa risker genomförs.

Förutom ovan nämnda verksamheter omfattas även riskanläggningar enligt förordningen (2013:319) om utvinningsavfall av denna plan.

Berörd verksamhet är:

- Zinkgruvan Mining AB:s gruvavfallsdamm, Enemossen, Askersunds kommun

Utöver denna plan finns även insatsstöd framtagna för de respektive verksamheterna där kontaktvägar, interna rutiner, kartstöd etc. anges.

Planen är upprättad av Nerikes Brandkår i samråd med aktuella verksamheter och skall revideras och övas minst vart tredje år.

2. Bakgrund

År 1976 inträffade en allvarlig kemikalieolycka på orten Seveso i Italien. Vid olyckan bildades dioxiner i en okontrollerad kemisk reaktion från en tillverkare av bekämpningsmedel. Utsläppet ledde till att omkring 2 000 personer fick behandlas för dioxinförgiftning och 25 km² mark förgiftades och blev obeboelig i flera år. Denna olycka tillsammans med flera andra allvarliga händelser som inträffade under 1970-talet ledde fram till att ny lagstiftning inom EU – det så kallade Sevesodirektivet (Seveso I-direktivet, direktiv 82/501/EEG). Syftet med Sevesodirektivet är att skydda människor och miljö från att utsättas för allvarliga kemikalieolyckor. I och med Sveriges medlemskap i EU implementerades Sevesodirektivet i svensk lagstiftning genom *Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor* (SFS 1999:381) – ”Sevesolagen”. Till lagen finns även en förordning (SFS 1999:382) samt föreskrift (SRVFS 2005:2) knuten.

I lagen anges två nivåer för farliga ämnen, lägre och högre nivå. Verksamheter som hanterar farliga ämnen över de gränsvåer som anges omfattas av Sevesolagen på respektive nivå. Olika typer av farliga ämnen har olika volymer för respektive nivå. En klausul finns i lagen som gör att verksamheter som ligger under volymen för respektive farligt ämne ändå kan omfattas av lagen på någon av nivåerna vid sammanräkning av samtliga hanterade ämnen (summeringsregler).

Omfattas en verksamhet av Sevesolagstiftningen är den skyldig att:

- Vidta alla åtgärder som krävs för att förebygga allvarliga olyckor och för att begränsa följderna av dem för människor och miljö.
- Upprätta ett handlingsprogram för hur riskerna för allvarliga kemikalieolyckor ska hanteras.

Omfattas verksamheten av den högre nivån ska den förutom det ovanstående även upprätta en säkerhetsrapport och en intern plan för räddningsinsatser.

Även myndigheter har skyldigheter utifrån Sevesolagstiftningen. Bland annat är kommunen skyldig att på verksamhetens bekostnad ta fram och sprida informationsmaterial till den berörda allmänheten för dessa anläggningar. Kommunen är även skyldig att upprätta en plan för räddningsinsats för de verksamheter som omfattas av kravet på säkerhetsrapport – alltså den högre nivån. Kravet på kommunens plan för räddningsinsatser och omfattningen av denna framgår i förordning (2003:789) om skydd mot olyckor och i Räddningsverkets föreskrift SRVFS 2005:2, om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Mer information om Sevesoförfattningarnas krav och tillämpningar finns hos följande myndigheter:

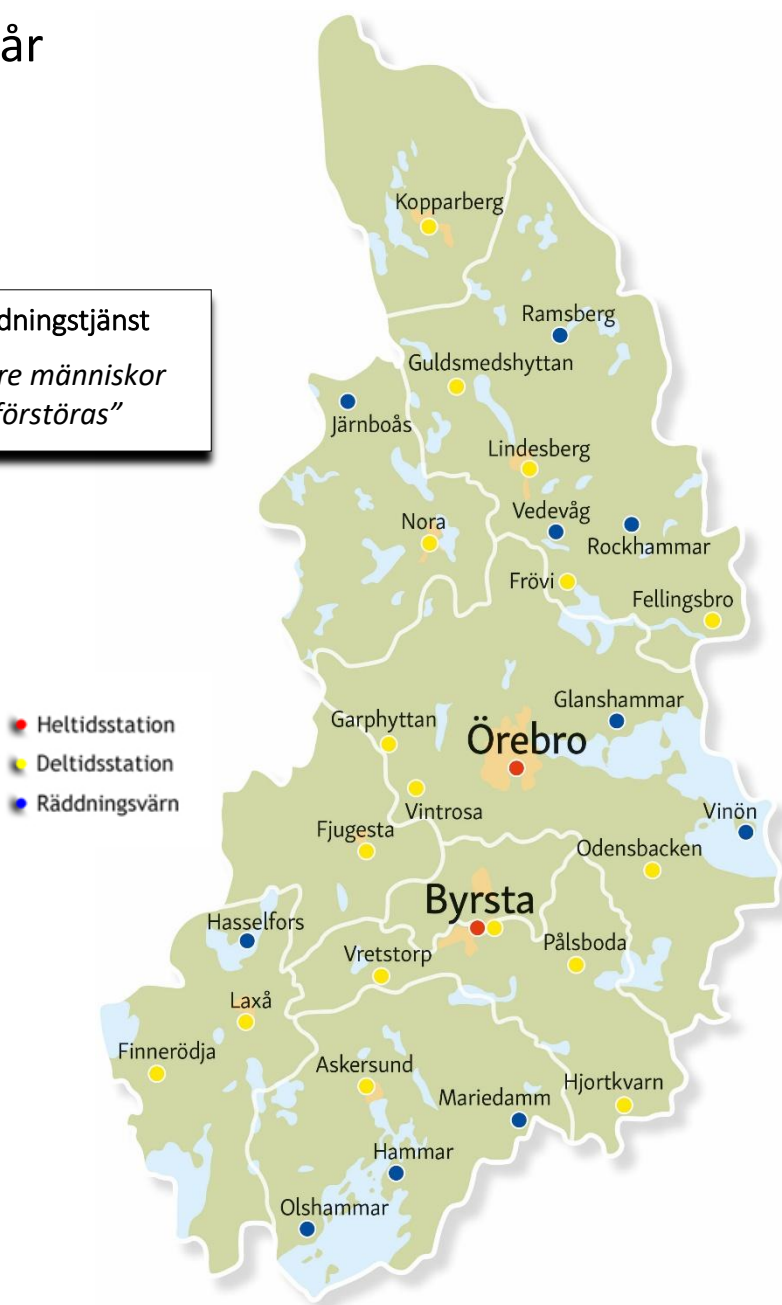
Arbetsmiljöverket: www.av.se

Länsstyrelsen i Örebro län: www.lansstyrelsen.se/orebro

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap: www.msb.se

3. Nerikes Brandkår

Nationell målsättning med räddningstjänst
*"Färre människor skall dö, färre människor
skall skadas och mindre skall förstöras"*

Nerikes Brandkår omfattar nio kommuner som har en gemensam organisation för räddningstjänst, förebyggande skydd, utbildning och administration.

Brandkårens operativa ambitionsnivå bestäms av direktionen. Genom handlingsprogram för räddningstjänst och det olycksförebyggande arbetet formuleras denna ambitionsnivå. Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap har möjlighet att utöva tillsyn över Nerikes Brandkårs verksamhet och då bedöma om organisationen upprätthåller en skälig beredskap. Beredskapen skall ställas i relation till de risker som förekommer inom Nerikes Brandkårs område.

Operativt består förbundet av 2 heltidstationer, 17 deltidstationer och 11 frivilliga värn, totalt ca 400 brandpersonal. Styrkorna i förbundet genomför omkring 3000 insatser per år.

Sedan maj 2020 ingår Nerikes Brandkår dessutom i räddningsledningssystemet Räddningsregion Bergslagen (RRB) med räddningsledningscentral i Örebro. Räddningsregion Bergslagen är resultatet av en samverkan mellan 17 olika räddningstjänstorganisationer från Västra Götalands, Värmlands, Dalarnas, Örebros och Västmanlands län. Syftet med Räddningsregion Bergslagen är att fullt ut bedriva en gemensam operativ räddningstjänst så att de samlade resurserna används så effektivt som möjligt oavsett organisationstillhörighet. Sedan början av 2024 sker ledning och styrning av räddningsresurser i vardag från en samhällsgemensam larm- och ledningscentral (benämnd "Seglet") lokaliserad i Örebro.

Mer information om ledningssystemet finns i kapitel 3.1.4 och på Nerikes Brandkårs webbplats [Räddningsregion Bergslagen - Nerikes Brandkår \(nerikesbrandkar.se\)](https://nerikesbrandkar.se)

3.1 Operativ förmåga

Brandkårens operativa förmåga kan beskrivas utifrån tre omvärldslägen; **normalt, vid extraordinär händelse samt under höjd beredskap/krig**. Hur fort räddningsstyrkorna kan rycka ut och nå den hjälpsökande beror på var olyckan inträffar, styrkornas placering, beredskapsform och av andra pågående insatser.

3.1.1 Tid till hjälp

Tid till hjälp – från 112-samtal till första resurs är på plats - beror i huvudsak på var olyckan inträffar. Brandstationernas placering inom Nerikes Brandkår är gjord utifrån befolkningstäthet, riskbild och sannolikhetsbedömning var risken att människor drabbas av olycka är störst. I SKR:s "Öppna Jämförelser" som årligen ges ut framgår mediantiden för att nå alla invånare i alla kommuner.

Vid längre pågående insats - i de större tätorterna - ska Nerikes Brandkår ha förmåga att minimera tiden till hjälp för ytterligare ett larm inom samma område genom att besätta berörd brandstation eller fiktiv station med annan räddningsstyrka. Med dessa förutsättningar och med avtal med närliggande räddningstjänster kan hjälpbehövande erhålla hjälp inom godtagbar tid inom hela insatsområdet.

Nerikes Brandkårs styrkor är som mest dimensionerade för "vardagliga" lägenhetsbränder och trafikolyckor. För större händelser krävs alltid en flexibel samverkan för att medborgarna ska kunna erhålla bästa möjliga hjälp. Omfattande larmplaner är därför upprättade och inlämnade till SOS Alarm för att flera styrkor ska kunna larmas initialt då detta behövs.

Insattstiden vid normala förhållanden till de verksamheter som omfattas av denna plan presenteras under företagsbeskrivningarna, se kapitel 5.

3.1.2 Resurser

Örebro och Byrsta har heltidsbemanning vilket innebär personal i jour som normalt befinner sig på respektive brandstation. 17 räddningsstyrkor utgörs av deltidsbrandmän vilket innebär personal i beredskap som finns tillgänglig i samhället men ska kunna infinna sig för tjänstgöring så utryckning kan ske inom normalt 5 min från respektive brandstation. Utöver dessa finns även 11 räddningsvårn med utbildad personal utan beredskap.

- **Räddningsvårn utan beredskap**

Ramsberg, Nyhyttan, Vedevåg, Rockhammar, Glanshammar, Vinön, Odensbacken, Hasselfors, Mariedamm, Hammar och Olshammar

- **Första styrka i beredskap – mindre styrka med begränsad förmåga**

Ett befäl och 3 bm: Garphyttan, Vintrosa, Odensbacken och Pålsboda

Ett befäl och 1-2 bm: Hjortkvarn, Vretstorp och Finnerödja

- **Grundstyrka i beredskap/jour – förmåga att rökdyka**

Ett befäl och 4 bm i beredskap: Guldsmedshyttan, Nora, Frövi, Fellingsbro,
Fjugesta, Laxå, Byrsta, Kopparberg och Askersund

Ett befäl och 5 bm i beredskap: Lindesberg

Ett befäl och 4 bm i jour: Byrsta

Två befäl och 8 bm i jour: Örebro

Byrsta har både hel- och deltidsbemanning. Vretstorp och Finnerödja är deltidsstationer men kan periodvis under dagtid vardagar endast uppträda motsvarande värn då tillgång till personal som både bor och arbetar på orten är begränsad.

3.1.3 Ledningsresurser

Inom Nerikes Brandkår finns ledningsresurser i jour och i beredskap:

- Insatsledare i jour på Örebrostationen
- Insatsledare i beredskap i norra länsdelen (tillsammans med Räddningstjänsten Skinnskattebergs kommun).

Utöver ovanstående insatsledare finns övergripande ledningsresurser i Räddningsregion Bergslagen. Några funktioner finns alltid på plats i ledningscentral och andra har beredskap i hemmet:

- Regional insatsledare
- Larm- och ledningsbefäl
- Vakthavande befäl
- Vakthavande räddningschef

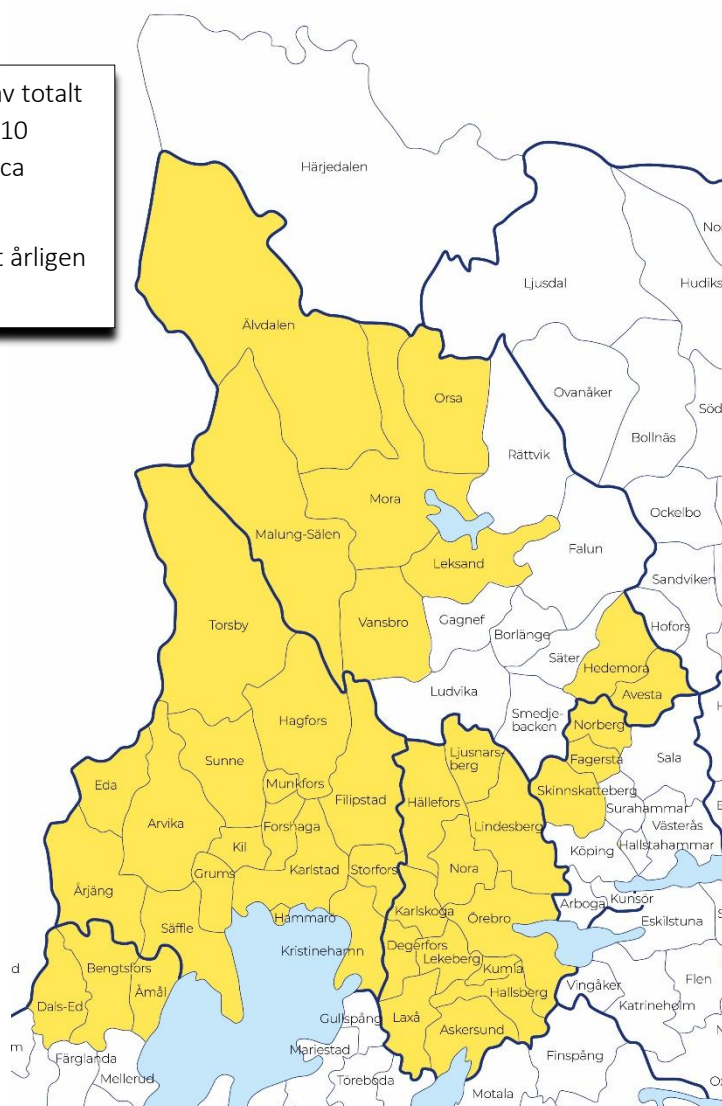
3.1.4 Räddningsregion Bergslagen (RRB)

Den 12:e maj 2020 startade RRB för att lösa ledningsförmåga i enlighet med MSB:s föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst. Nerikes Brandkår samarbetar med räddningstjänsterna i länen Örebro, Värmland, södra och norra Dalarna samt delar av Västmanland och Västra Götaland i den gemensamma Räddningsregion Bergslagen. Syftet är att stärka förmågan att utöva både övergripande och skadeområdesnära ledning med en hög kompetens och uthållighet. Respektive räddningschef i de ingående räddningstjänstorganisationerna är dock ansvarig för att verksamheten är ändamålsenligt organiserad i respektive kommun/förbund.

I den övergripande ledningen finns ledningsfunktionerna vakthavande räddningschef (VRC) och vakthavande befäl (VB) för att bemanna främst rollerna räddningsledningschef respektive driftchef. I rollen som räddningsledningschef har VRC det yttersta beslutsmandatet för all operativ verksamhet och förfoganderätt över regionens samtliga räddningsresurser. Detta beslutsmandat är delegerat från alla ingående räddningschefer. Det finns också ett larm- och ledningsbefäl samt ledningsoperatörer inom den övergripande ledningen för att händelsevärdera och larma rätt resurser i det tidiga skedet samt utifrån behov styra och stötta samtliga pågående insatser inom geografien. Den övergripande ledningen har möjlighet att kalla in ytterligare personal för att bemanna upp som ledningsstöd (stab) antingen i centralen eller skadeplatsnära.

Operativt samarbetsområde bestående av totalt 17 räddningstjänst-organisationer med 110 brandstationer inom 42 kommuner med ca 740 000 invånare.

Totalt genomför styrkorna inom området årligen drygt 10 000 insatser av olika slag.

Ledningscentralen för Räddningsregion Bergslagen är belägen i Örebro. Centralen är bemannad dygnet runt hela året av ledningsoperatörer (LOP) från SOS, ett larm- och ledningsbefäl (LLB) och ett vakthavande befäl (VB). Tillsammans med vakthavande räddningschef (VRC) genomför den övergripande ledningen omvärldsanalys, lägesbedömningar, tillser att beredskap upprätthålls, övrig styrning avseende den löpande operativa verksamheten etc. Under pågående händelser utgöra ledningsstöd i olika former åt styrkor/befäl avseende alla händelser som faller inom räddningstjänstens uppdrag eller är avtalat med andra aktörer (ex sjukvårdshändelser) inom denna geografi.

Ledningsorganisationen är anpassad utifrån MSB handbok Enhetligt ledningssystem i Sverige (ELS) samt publikationen Taktik, Ledning, Ledarskap. Ledningsorganisationen har bland annat till uppgift att samordna de resurser som Nerikes Brandkår/RRB förfogar över. Vid en räddningsinsats är det viktigt att de samlade resurserna i form av kompetens och materiel används maximalt och detta kan endast göras om samordningen fungerar.

Man brukar dela in räddningstjänstens verksamhet i samband med räddningsinsatser i tre olika beslutsdomäner. Dessa är systemledning eller övergripande ledning, insatsledning och uppgiftsledning och räddningstjänsten ska ha förmåga att bemanna och hantera samtliga dessa beslutsdomäner i vardag såväl som i kris.

Systemledning eller övergripande ledning innehåller normativ och strategisk ledning. Normativ ledning avser tolkning av organisationens roll, exempelvis avgöra om en händelse uppfyller kriterierna för räddningstjänst. Strategisk ledning avser beslut om beredskap för hela organisationen, tilldelning och prioritering av resurser till pågående insatser.

Insatsledning innebär räddningsledning och samordning av tillgängliga resurser på olycksplatsen. Räddningsledning avser den samlade ledningen av en räddningsinsats. Samordning av enskilda enheter innebär hantering av olika enheters uppgifter i tid och rum.

Uppgiftsledning innebär ledning av enskild enhet i lösande av en eller flera uppgifter.

Inom Räddningsregionen utövas normativ ledning av Vakthavande räddningschef (VRC). Strategisk ledning är delegerat till Vakthavande befäl (VB). Räddningsledning utövas av utsedd räddningsledare. Systemledningen utövas primärt från räddningscentral i Örebro och insats- och uppgiftsledning utövas generellt på skadeplats.

För mer information kring hur Nerikes Brandkår är organiserat hänvisas till Nerikes Brandkårs "Handlingsprogram – enligt Lagen om skydd mot olyckor".

3.1.5 Kompetenser

Räddningstjänstpersonal i uttryckande tjänst består av tre olika kompetensnivåer:

- **Heltidsbrandmän** utbildade enligt Skydd mot olyckor eller motsvarande utbildning.
- **Räddningstjänstpersonal i beredskap** utbildade enligt Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap eller motsvarande utbildning externt eller internt.
- **Räddningsvärnspersonal** utbildade enligt intern utbildningsplan.

Inom Nerikes Brandkårs ska det finnas tillgång till räddningsledningsorganisation:

- **Gruppledare** med intern arbetsledareutbildning (leder en styrka dock utan räddningsledarmandat).
- **Styrkeledare** (leder en styrka, behörig räddningsledare).
- **Insatsledare** (leder flera styrkor och/eller komplex händelse, behörig räddningsledare).

Via Räddningsregion Bergslagen har Nerikes Brandkår även tillgång till:

- **Regional insatsledare** (leder flera styrkor och/eller komplex händelse, behörig räddningsledare)
- **Ledningsoperatörer** från SOS Alarm (utlarmning, dirigering etc.)
- **Larm- och ledningsbefäl** (händelsevärdering, responsanpassning, ledningsstöd etc., behörig räddningsledare)
- **Vakthavande befäl** (driftchef, inriktnings- och samordningskontakt, behörig räddningsledare)
- **Vakthavande räddningschef** (räddningsledningschef, behörig räddningsledare)

3.1.6 Räddningsstyrkornas förmåga

Styrkornas förmåga beror på utbildningsnivå, antal brandpersonal och utrustning. För att utföra mer kvalificerade arbetsuppgifter krävs en styrkeuppbyggnad av flera styrkor på skadeplats. Larmplanen och den övergripande ledningens strategiska/normativa beslut avgör vilka resurser som dirigeras till varje skadeplats.

Räddningsvårn - förmåga:

1. Utvändig släckning av byggnad.
2. Släcka mindre och begränsa större bränder utomhus.
3. Första omhändertagande av skadad, livsuppehållande åtgärder.
4. Svava för vattenförsörjning.
5. Förberedande åtgärder för rökdykarinsats.
6. Förberedande åtgärder för losstagnning av fastklämda i samband med trafikolycka eller ras.
7. Insatser under höjd beredskap.
8. Ytvattenlivräddning.

Första styrka - förmåga 1-8 samt:

9. Enklare losstagnning vid trafikolycka.
10. Utvändig livräddning med bärbar stege.
11. Släckning av större utflöde av brännbar vätska.
12. Djurlivräddning.
13. Utföra uppgiftsledning.

Grundstyrka deltid - förmåga 1-13 samt:

14. Losstagnning av fastklämd vid vägtrafikolycka.
15. Utföra rökdykarinsats vid normal riskmiljö.
16. Utföra livräddning och skadebegränsande åtgärder vid utsläpp av farligt ämne.
17. Genomföra livräddande personsanering

Grundstyrka heltid – förmåga 1-16 samt:

18. Kemdykning, arbete i kemisk miljö enligt Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2007:07.
19. Vattenlivräddning genom fridykning ner till 4 m djup.

Flera grundstyrkor – förmåga 1-18 samt:

20. Samtidig insats med utvändig släckning eller utvändig livräddning och rökdykarinsats.
21. Losstagnning av flera fastklämda vid vägtrafikolycka.
22. Utföra rökdykning vid hög riskmiljö.
23. Samtidig kemdykning och sanering (Örebro, Byrsta).

Specialresurser

Inom Nerikes Brandkår finns dessutom följande specialresurser:

Lyftutrustning för tyngre fordon (buss och lastbil) och specialutrustning för annan räddning. Räddningsbil med kran.	Örebro
Kemdykningsutrustning, räddningsfrånkoppling järnväg, rappellering.	Örebro och Byrsta
Saneringsutrustning vid keminsats	Byrsta och Örebro
Losstagningsutrustning för tyngre fordon	Örebro och Byrsta

Terränggående motorcykel, 4- eller 6-hjulig	Finnerödja, Pålsboda, Garphyttan, Nora och Guldsmedshyttan
Utrustning för uppsamlingsplats	Örebro
Räddningstjänst på sjö med större båt eller svävare.	Örebro båt och svävare och Askersund båt
Utvändig livräddning med höjdfordon 4-8 vån.	Örebro, Byrsta, Nora och Lindesberg
UAS – Unmanned Aircraft System ”drönare”	Örebro, Byrsta
ROV – Remotely Operated Vehicle ”Undervattensrobot”	Örebro

3.2 Samverkande myndigheter och företag

Nerikes Brandkår och RRB har utöver egna resurser överenskommelser med angränsande räddningstjänster och räddningsledningssystem om ömsesidig hjälp vid räddningsinsats. Detta medför en ökad resurskapacitet vid mycket svåra och krävande räddningsinsatser. Vid samtliga räddningsinsatser finns övriga kommunala förvaltningar (VA, teknik, miljö och hälsa m.fl.), frivilligorganisationer, POSOM-grupper, trossamfund m.fl. som vid behov och i mån av tillgänglighet kan bistå räddningstjänsten. Vid extraordinära händelser kan kommunens krisledningsnämnd komma att aktiveras och bistå i hjälparbetet. Utöver dessa finns ett antal regionala och nationella resurser som på räddningsledarens beslut kan utnyttjas. De som i första hand blir aktuella vid räddningsinsats vid allvarlig kemikalieolycka är de som beskrivs kortfattat nedan.

SOS Alarm

SOS Alarm tar emot 112-samtal genom statligt uppdrag. Genom avtal med RRB och Region Örebro län sköter SOS alarm utalarmering och service av räddningstjänst- och sjukvårdsuppdrag. På begäran av räddningsledare aktiverar SOS Viktigt meddelande till allmänheten - VMA (se kapitel 4.2 för mer information). SOS har även omfattande register med kontaktvägar till myndigheter, företag och nyckelpersoner.

Sjukvården

Sjukvården ansvarar för att omhänderta skadade personer. I anslutning till allvarlig olycka med många inblandade kommer sjukvårdspersonal att få uppgiften att bemanna uppsamlingsplats för skadade. Verksamheten på skadeplats leds av en sjukvårdsledare och en medicinskt ansvarig sköter prioriteringar och medicinska beslut. Till deras hjälp finns ambulanser och sjukvårdgrupper. På Universitetssjukhuset i Örebro kommer en ledningsstab att upprättas och leda och styra transport av skadade etc. Vid samtliga sjukhus i Örebro län finns möjlighet att genomföra en fullständig personsanering efter kontamination av farligt ämne.

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap – MSB

MSB är en central myndighet med kontor i främst Karlstad och Stockholm. Tjänstemän i Beredskap (TiB) som kan nås 24 timmar om dygnet finns med kontaktvägar till experter, möjlighet att aktivera nationella resurser m.m. Keminheter med välutbildad personal med avancerad utrustning för indikering, sanering och utrustning för att arbeta i kemisk miljö kan aktiveras genom MSB. Närmsta sådan resurs för Nerikes Brandkår finns i Köping och Skövde. MSB är även samordnare för det avtal som finns med företag som har egen kemberedskap och expertis. Myndigheten är utgivare av RIB – Integrerat beslutsstöd, som är räddningstjänstens främsta informationsinhämtningsprogram vid olycka med farliga ämnen.

Försvarmakten

Försvarmakten kan vid allvarig kemikalieolycka bistå med personal, sanerings- och indikeringsresurser. Försvarmaktens personal kan hjälpa till med utrymnings- och evakueringsarbete samt med logistik och underhåll. Försvarmaktens personal har egen skyddsutrustning, skyddsmask som tillsammans med industrifilter/kombinationsfilter klarar de flesta kemikalier på de avstånd från olyckan som kan bli aktuella för försvarets personal. Försvarmakten har även expertkunskaper som kan nyttjas främst avseende olycka med explosiva ämnen/föremål.

Polismyndigheten

Polisen är den myndighet som är van att organisera stora personalinsatser. Polisregion Bergslagen har yttre befäl (Polisinsatschef) som samordnar resurserna från ledningsplats i anslutning till olyckan samt ett vakthavande befäl (VB) som styr resurserna från ledningscentral i Örebro. Till Polisens uppgifter vid allvarig kemikalieolycka hör att upprätta avspärning, ansvara för identifiering och registrering av drabbade personer samt i vissa fall ansvara för att utrymning genomförs. För att egen personal inte ska drabbas har samtliga poliser personlig skyddsutrustning i form av skyddsmask med kombinationsfilter som skyddar mot de flesta kemikalier på de avstånd från olyckan som kan bli aktuella för polisen.

Till polismyndighetens ansvar hör även att bedöma och omhänderta misstänkt farliga föremål.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Örebro län har en tjänsteman i beredskap (TiB) som via SOS-Alarm kan nås 24 timmar om dygnet. TiB kan aktivera länsstyrelsens krisledningsgrupp. Det som länsstyrelsen främst kan bistå med vid allvarig kemikalieolycka är information, hjälpa till att samordna regionala resurser och bidra med ökad miljökompetens.

Släckmedelscentralen – SMC

De stora verksamma bensinbolagen i Sverige äger gemensamt bolaget Släckmedelscentralen – SMC AB. Detta bolag tillhandahåller storskalig mobil släckutrustning med bl.a. pumpar, skumvätska, skumkanoner och brandslangar, primärt framtagna för att släcka eventuella bränder i oljecisterner på oljebolagens lagringsdepåer. SMC är indelat i 4 regioner och kan utnyttjas som resurs vid allvarliga kemikalieolyckor, stora industribränder och liknande. Depåerna finns i Norrköping, Sundsvall, Göteborg och Malmö.

4. Genomförande av räddningsinsats

Enligt Lag om skydd mot olyckor definieras räddningstjänst som de räddningsinsatser som staten eller kommunerna är skyldiga att genomföra vid olyckor eller överhängande fara för olyckor. Skyldigheten att genomföra räddningsinsatser föreligger endast om det är motiverat utifrån behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaden för insatsen och omständigheterna i övrigt.

Vid en händelse som föranleder räddningsinsats inkommer normalt larmsamtalet till ledningscentralen via 112 mottagare på SOS Alarm. I centralen knyts en ledningsoperatör och larm-och ledningsbefäl på medlyssning. Ledningsoperatören använder sig av larmlistor/larmplaner för att få förslag på vilka resurser som initialt skall larmas ut. Beroende på händelsens storlek kommer antalet larmade enheter att variera. Larm- och ledningsbefälet (LLB) tillser att ytterligare resurser larmas vid behov samt knyter tidig kontakt med andra aktörer.

Tabell: Exempel på hur olika händelsetyper föranleder initial utalarmering av olika resurser i larmplan.

Larmtyp	Utlarmade resurser
Automatiskt brandlarm	SL + 4 Brandmän
Konstaterad brand – Hög omfattning	LLB + VB + RIL + IL + 2 SL + 8 Brandmän
Utsläpp av kemikalie – Hög omfattning	LLB + VRC + VB + RIL + IL + 2 SL + 8 Brandmän

Vid första fordonets framkomst lämnas en vindruterapport på en för blåljusorganisationernas gemensam talgrupp (RAPS) som tilldelats ärendet. SOS Alarm kvitterar att informationen gått fram och LLB/VB kan direkt ta beslut om huruvida ytterligare resurser behöver sändas till platsen. Efter ytterligare några minuter ska en första lägesrapport lämnas av högsta befäl på platsen enligt modellen OSHMIP – Objekt, Skada, Hot, Mål med insatsen, Insats, Prognos.

Vakthavande Räddningschef (VRC) blir underrättad vid omfattande bränder eller utsläpp av kemikalie och avgör med hänsyn till avlagd lägesrapport om några normativa beslut behöver tas, om stab ska aktiveras eller om åtgärder som medför höga kostnader behöver genomföras. VRC kan bevaka ärendet på distans men kan vid behov förstärka och leda det normativa och strategiska beslutsfattandet från räddningscentralen i Örebro.

Räddningsarbetet fortsätter tills räddningstjänsten formellt är avslutad och eventuellt fortsatt insats i form av exempelvis bevakning, restvärdesskydd, sanering och återställning är överlämnad till ägare eller nyttjanderättshavare.

Exempel vid räddningsinsats vid utsläpp av farligt ämne

Vid konstaterat utsläpp av farligt ämne i hög omfattning kommer fler än en enhet larmas av SOS. Minst en av heltidsstationerna Örebro eller Byrsta samt IL och RIL larmas redan i larmplan vid ett mer omfattande utsläpp. LLB/ VB kommer resursförstärka insatsen utifrån händelsens behov samt aktivera VRC.

Nerikes Brandkår har utrustning och metoder för att själva kunna hantera mindre och medelstora kemikalieolyckor. Vid större händelser finns nationella kemiresurser att rekvirera med mer avancerad utrustning. Närmsta sådan resurs från Nerikes Brandkår finns i Köping eller Skövde.

Vid behov kan Nerikes Brandkår/RRB upprätta stab. Beslut om upprättande av stab eller om höjning och sänkning av stabsberedskap fattas av VRC efter förslag från VB. VB svarar för att rätt stabsberedskap alltid finns.

Med stab menas en grupp av befattningshavare som har till uppgift att stödja en beslutsfattare i Systemledning eller Insatsledning. Inom Nerikes Brandkår kan två typer av staber aktiveras:

Strategisk stab: Stödjer systemledningens beslutsfattare (VB, VRC) och verkar normalt från ledningscentralen i Örebro.

Operativ stab: Stödjer insatsledningens beslutsfattare, räddningsledaren (RL), och verkar normalt i anslutning till skadeplatsen.

4.1 Insatsstöd vid olycka med farliga ämnen

Nerikes Brandkår använder ett flertal olika beslutsstöd för att underlätta för räddningsledaren vid olycka med farligt gods. Beslutsstöden omfattar bland annat "Farliga godskort" vilket ger ämnesspecifik information om ämnets farlighet, lämpliga riskområden, sanering, omhändertagande av spill, skyddsutrustning och information om första hjälpen. Mer ingående information om farliga ämnen och åtgärder vid olycka finns i dataprogrammet RIB - Integrerat beslutsstöd. Här finns beslutsstöd för riskbedömning av olika ämnen, åtgärdslistor vid olycka, erfarenheter från tidigare insatser m.m. samlat. RIB innehåller även beräkningsprogram för att avgöra utbredningen av riskområde i luft respektive mark vid utläckande kemikalie. RIB finns tillgängligt i ledningscentralen samt i ledningsfordonen och ska kunna användas operativt av IL, RIL, LLB, VB och VRC.

Insatsstöd Farliga ämnen

Zonindelningen och skyddsdräkten styrs av ämnets farlighet.

Livräddande personsanering
(Utförs av räddningstjänsten)

Fullständig personsanering
(Utförs av sjukvården)

Het zon
Särskild skyddsutrustning

Varm zon
Skyddsutrustning

Kall zon
Inget krav på Skyddsutrustning

Ledning i samverkan
Räddningstjänst, Polis, Sjukvård, Experter

Nivå 1

Nivå 2

Då ämnet och farlighetsnumret är okänt, vid t.ex. styckegodstransporter:

- Fast ämne: 50 meters radie.
- Vätska: 100 meters radie.
- Gas: Angrepp med vinden i ryggen.

Exempel på externa resurser via IB:

- MSB s Kemresurs i Köping/Skövde
- Saneringsenhet Kristinehamn
- Kernenhet Karlstad
- Kemdykarenhet
- Skumenhet

Räddningstjänstens ansvarsområde
Overgripande samverkan ansvar / Riskbedömning
Livräddning
Zon indela skadeplatsen (het, varm, kall)
Brytpunkt Ledningsplats
Saneringsplats / livräddande personsanering Uppsamlingsplats för skadade
Omhändertagande av kemikalier Stoppa utsläpp Brandsläckning
Varning till allmänheten Information

4.2 Varningssystem för allmänheten

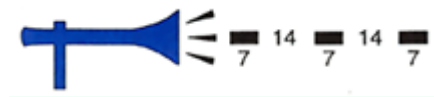
VMA – Viktigt meddelande till allmänheten

För att så snabbt som möjligt kunna få ut information och varningar till allmänheten i allvarliga situationer finns möjlighet att nyttja Sveriges Television, Sveriges Utbildningsradio, P4 Örebro, SVT Text samt TV 4, kanal 5 och kanal 9 för att få ut Viktigt Meddelande till Allmänheten. Detta kan behöva ske vid olyckor med farligt gods eller vid större bränder där rök kan utgöra problem för allmänheten. VMA kan också skickas ut som sms till människor som befinner sig i ett visst område. Det här systemet har använts sen den 1 juli 2017 och blir ett allt vanligare komplement till radio och tv. Systemet positionerar de mobiltelefoner som befinner sig i området och du behöver inte anmäla sitt nummer någonstans för att få meddelanden.

Information till allmänheten om hur varning sker vid olyckor görs genom annonser, på webbplatser och i samband med utbildning för allmänheten.

VMA tyfon:

Varningsmeddelande - ska sändas omedelbart (bryter pågående sändningar) vid risk för skada på liv, egendom eller miljö.

När du hör signalen ska du:

1. Sök skydd inomhus. Du är bättre skyddad inomhus än ute.
2. Stäng dörrar och fönster. Stäng även dörrar mellan rummen.
3. Slå av ventilation, fläktar och stäng ventiler.
4. Lyssna på radion för information, främst P4 - lokalradion. Möjlighet kan även finnas att få information via TV eller textTV sid. 599

När faran är över startas signalen Faran Över - en ca 30 sekunder lång signal.

Signalprovning Viktigt Meddelande sker kl 15.00 första helgfria måndagen i månaderna mars, juni, september och december.

Alternativa informationsvägar

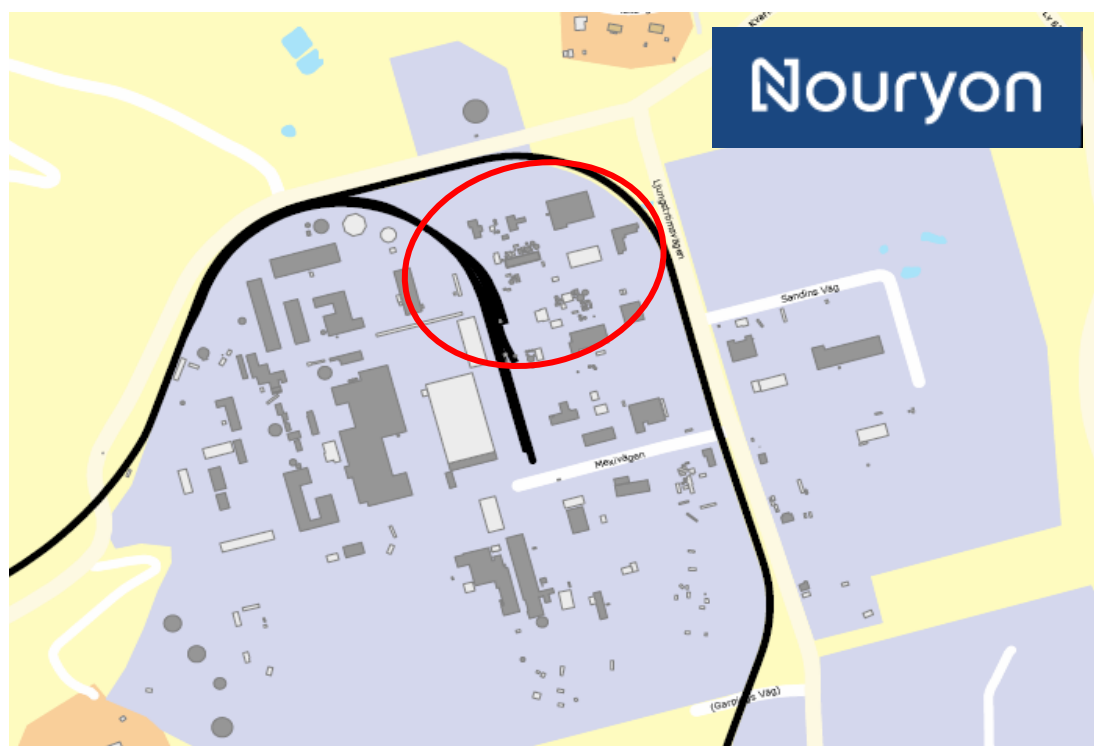
Erfarenhet från större händelser såsom Kemiraolyckan i Helsingborg 2005 visar att tyfonsignalen inte uppfattas av mer än ca 30 % i de berörda områdena. Det främsta alternativet för att nå medborgarna med information vid vissa händelser är genom massutskick av SMS till samtliga aktiva mobiler som befinner sig inom ett angivet geografiskt område. SOS Alarm har tekniken och kan bistå med detta om räddningstjänsten bedömer det som nödvändigt.

5. Anläggningarna

Inom Nerikes Brandkår geografiska ansvarsområde finns sju verksamheter som omfattas av den högre kravnivån i lagen (SFS 1999:381) om åtgärder för att begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Detta innebär särskilda krav på riskvärdering, säkerhetsrapportering och förebyggande arbete. Utöver dessa anläggningar finns ytterligare en riskanläggning enligt förordningen (2013:319) om utvinningsavfall som också ska ingå i kommunens plan för räddningsinsats.

Nedan följer en kort presentation av dessa verksamheter/anläggningar.

5.1 Nouryon Functional Chemicals AB

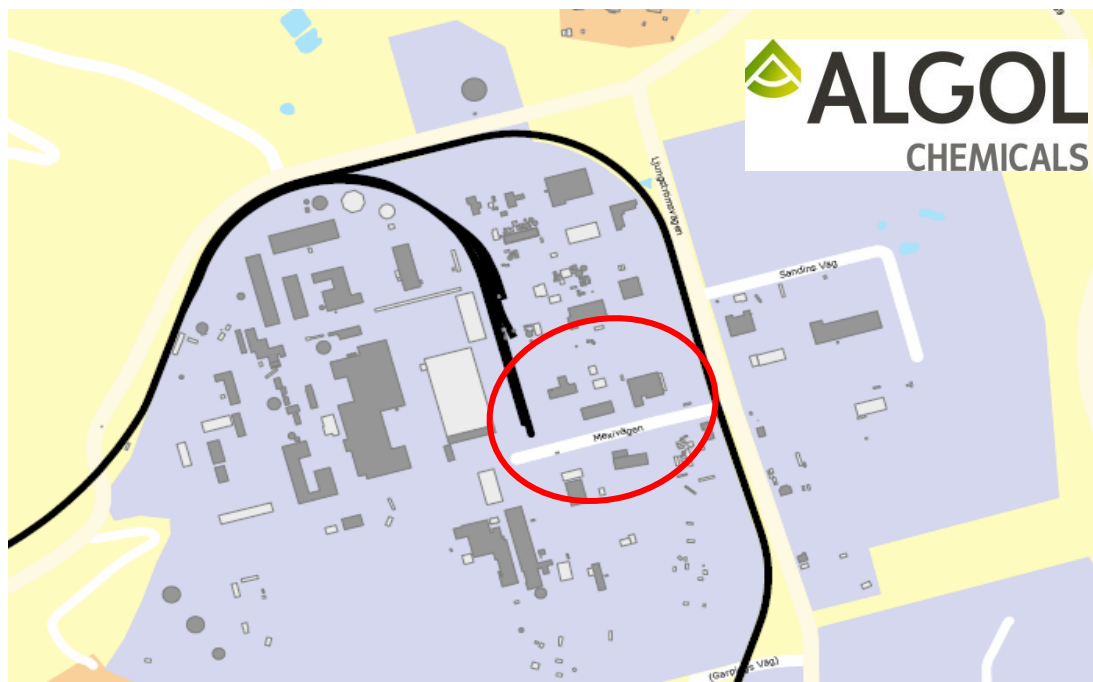
Nouryon Functional Chemicals AB i Kvarntorpsområdet, Kumla kommun, tillverkar och levererar så kallade komplexbildare och mikronäringsämnen. Komplexbildare levereras till pappers- och massaindustrin och gör det möjligt att bleka massan utan klor. Mikronäringsämnena används på frukt- och citrusodlingar på kalkrika jordar med högt ph-värde, främst i Sydeuropa. Mikronäringsämnena tillför växterna järn och förbättrar på så sätt deras växtkraft. Vid tillverkningen hanteras både giftiga och brandfarliga kemikalier. Processutrustning och lagertankar är placerade på invallade områden. Verksamheten har kontinuerlig drift vilket innebär att personal alltid finns på plats som kan agera vid en eventuell händelse.

Företaget har en intern plan för räddningsinsatser som regelbundet övas. Det finns ett automatiskt brandlarm installerat som är direktkopplat till SOS Alarm samt ett internt nödlägeslarm. Sprinkler och ett skumsläckningssystem har också installerats för att snabbt kunna släcka bränder i de brandfarliga utrymmena.

Gemensamt varningssystem med tyfoner för hela Kvarntorpsområdet finns. Tyfoner är placerade på Algols och Fortum Waste Solutions områden med testad hörbarhet i Kvarntorpsområdet.

Nerikes Brandkårs insatstid till Nouryon är vid normala förhållanden ca 10 minuter. Första styrkan kommer då från Byrsta brandstation.

5.2 Algol Chemicals AB

Algol Chemicals AB är en distributör och producent av kemiska produkter, med huvudkontor i Malmö och distribution från flertalet lager och leverantörer. Anläggningen i Kvarntorp, Kumla kommun, hanterar och tillverkar till övervägande del ammoniakprodukter men det sker även ompackning, lagring och distribution av flertalet andra produkter.

Ammoniakprodukter distribueras inom hela Norden till applikationer såsom lantbruk, processindustri, metallurgi, läkemedel, köldmedium, rökgasrening, pH-reglering etc. Algol Chemicals tillhandahåller även service, utbildning och information till sina kunder för en säker ammoniakhantering.

Vid anläggningen i Kvarntorp hanteras vattenfri ammoniak. Hanteringen omfattar lossning, lastning, lagring, fyllning på tankar och gasflaskor samt transport med järnvägsvagnar, tankbilar och styckegodslastbilar. Dessutom tillverkas ammoniaklösning <25% vilket sker genom reaktion mellan vattenfri ammoniak och avsaltat vatten.

Vattenfri ammoniak är det farliga ämne i anläggningen som vid ett större utsläpp kan innebära fara för människor i anläggningen och omgivningen. Ammoniaklösningen som hanteras i anläggningen utgör inget hot för människor i omgivningen runt Algol Chemicals anläggning.

För att upprätthålla en hög säkerhet med mycket låg sannolikhet för stora olyckor är anläggningen försedd med automatiskt verkande säkerhetssystem. Säkerhetssystemen är baserade på en gaslarmanläggning som larmar internt i anläggningen och till SOS Alarm samt stoppar och stänger ammoniaksystemen. Algol Chemicals AB har upprättat en intern plan för räddningsinsatser och en säkerhetsrapport grundad på en riskutredning för en säker drift och underhåll samt för utbildning och övning av personalen. Kontinuerlig utbildning och övning sker planenligt med personal och övriga intressenter.

Via gaslarmanläggningen kan nödlägeslarm ges automatiskt eller manuellt via SOS Alarm som larmar vidare till Nerikes Brandkår, ambulans och polis m.fl. Dessutom larmas verksamheter i Kvarntorps industriområde som ej kan höra larmsignaler, via telefon enligt rutin i i Interna planen.

Algol Chemicals har egen skyddsutrustning i form av kemskyddsdräkter och skyddsmasker. Det finns även utrustning för tätning av rörledningar och mindre brott i lagertankar, strutar och presenningar för återkondensering av utläckande gas, bassäng för uppsamling av vätska, kuddar för tätning av brunnar etc.

VMA: Gemensamt varningssystem med tyfoner för hela Kvarntorpsområdet finns. Tyfonerna är placerade på Algol Chemicals och Fortum Waste Solutions områden med testad hörbarhet i Kvarntorpsområdet.

Nerikes Brandkårs insatstid till Algol Chemicals är vid normala förhållanden ca 10 minuter. Första styrkan kommer då från Byrsta brandstation.

5.3 Fortum Waste Solutions AB

Fortum Waste Solutions AB är ett nordiskt återvinningsbolag som erbjuder tjänster inom miljövard och materialeffektivitet. Företaget bildades 1969, då under namnet Sakab AB, som en lösning på de problem med att ta om hand miljöfarligt avfall som uppmärksammats under 1960-talet.

Fortum Waste Solutions AB ingår i Fortumkoncernen och tillhandahåller miljöservicetjänster för att ta hand om farligt avfall, industriavfall, hushållsavfall, förorenade jordar och återvinningsbart material. Syftet med verksamheten är att ta hand om och oskadliggöra farliga ämnen, vilket sker genom destruktion samt återvinning. Bolagets huvudanläggning i Sverige togs i bruk år 1983 och är belägen i Norrtorp, Kumla kommun. Vid anläggningen sker behandling av avfall vilket omfattar förbränning, våtkemisk behandling, behandling av kvicksilveravfall, behandling av förorenade jordar samt deponi för farligt avfall. Till stöd för företagets alla verksamheter finns ett laboratorium.

Behandlingsanläggningen har med åren byggts ut och tekniken utvecklats, för att klara såväl krav på ökad kapacitet som nya gällande miljökrav. Verksamheten är utformad för att förebygga störningar för människors hälsa och miljö. Exempelvis finns speciellt anpassade lagringsplatser för avfallet och internt dagvattensystem som hindrar förorenat yt- och släckvatten att spridas. Detta system kan också ta hand om spill. Olika brandsläckningssystem finns på de ställen där bränder mest sannolikt kan uppkomma.

Ett av huvudmålen är att driva verksamheten på ett säkert sätt genom i första hand förebyggande verksamhet för att olyckor och utsläpp av kemikalier ska undvikas. Skulle en olycka ändå inträffa finns såväl interna som externa rutiner och handlingsplaner samt utrustning för att begränsa konsekvenserna.

VMA: Gemensamt varningssystem med tyfoner för hela Kvarntorpsområdet finns. Tyfonerna är placerade på Algol Chemicals och Fortum Waste Solutions områden med testad hörbarhet i Kvarntorpsområdet.

Nerikes Brandkårs insatstid till Fortum Waste Solutions är vid normala förhållanden ca 10 minuter. Första styrkan kommer då från Byrsta brandstation.

5.4 Orica Sweden AB

Orica Sweden AB i Nora kommun har sin verksamhet förlagd till Gyttorp ca 6 km nordväst om Nora centralort. Verksamheten omfattar ca 350 anställda och är fördelad på två huvudsakliga industriområden. Dels det s.k. Östra området som inbegriper verkstäder, tillverkning av tändmedel samt viss forskningsverksamhet. Dels det s.k. Västra området som i huvudsak inbegriper tillverkning av halvfabrikat för bulksprängämne samt magasinförvaring av handelsvaror. Det är för övrigt de volymer som hanteras i magasinområdet som är dimensionerande för att företaget omfattas av den högre kravnivån i Sevesolagstiftningen. Verksamheten i Gyttorp består av flera olika delar. Det finns såväl tillverkande enheter som enheter som enbart mellanlagrar, företrädesvis explosivämnen. Det finns även en forsknings- och utvecklingsenhet (FoU) och ett laboratorium som hanterar ämnen som omfattas av Sevesoreglerna.

De tillverkande delarna av verksamheten finns både på det västra och på det östra industriområdet. På det västra industriområdet tillverkas s.k. matris (förstadium till sprängämne) i enheten "EMMA", ett s.k. gasningsmedel i den verksamhet som kallas kemikalietillverkning samt slutligen sprängämnet Exan i den verksamhet som kallas "ANFO fabriken". I stort sett hela östra industriområdet upptas av tändmedeltillverkning inom den organisatoriska enheten IS. Laboratoriet och den mekaniska verkstaden finns också på det östra industriområdet medan FoU har verksamhet på båda områdena. På västra industriområdet finns också Laddservice-station som mellanlagrar råvaror till Laddtruckar samt lagerverksamhet i Åkernäsområdet. Laddtruckarna framställer ett emulsionssprängämne som blandas av råvaror på en sprängplats.

Nerikes Brandkår har vid räddningsinsats det högsta operativa ansvaret. En stödresurs i ett nödläge är bolagets interna räddningsorganisation med bl.a. representanter från företagets ledningsgrupp. Som en del i bolagets löpande riskhanteringsprogram pågår en kontinuerlig uppbyggnad av förberedda insatsplaner som kan utgöra ett beslutsunderlag i en insatssituation.

I anslutning till en eventuell skadeplats samgrupperar sig räddningsledare, polisinsatschef, sjukvårdsledare och medicinskt ansvarig och företagets

beredskapsledning. Beredskapsledningen ingår i räddningsledarens stab med tillgång till specialistkompetens som berör den specifika anläggningen.

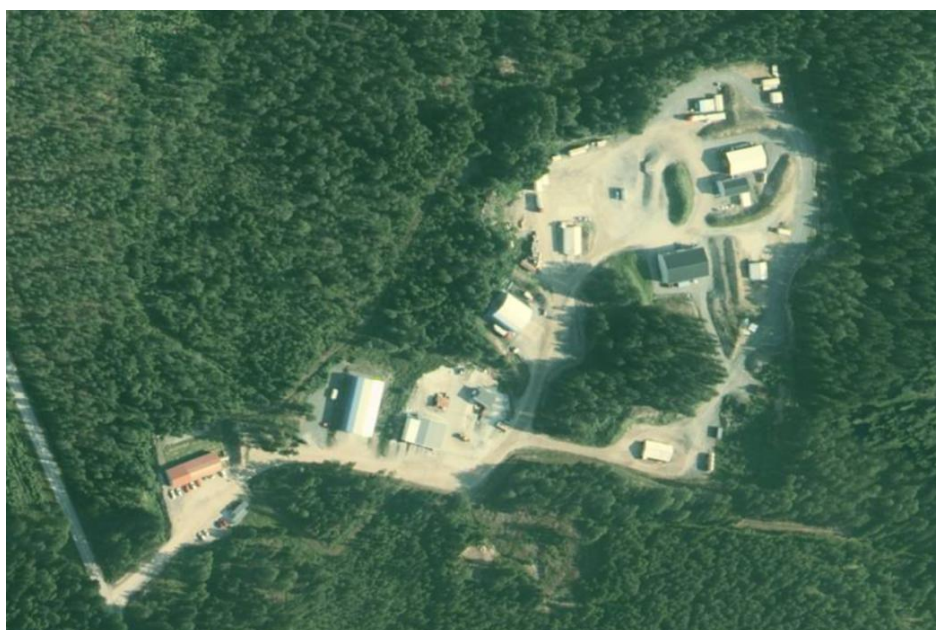
Ute på skadeplatsen samgrupperar sig räddningstjänstens skadeplatschef med företagets skadeplatsledare, vilka leder det minutoperativa arbetet utifrån räddningsledningens inriktning och målsättning.

I en nödlägesituation utgår larm enligt normala larmplaner till räddningstjänsten med berörda insatsstyrkor (inklusive bolagets interna räddningsorganisation), polis och ambulans.

Orica Sweden AB har ytterligare resurser i form av kemister, experter på s.k. energetiska material, elektriker och tekniker samt ett väl utbyggt nät med lokala skadeplatsgrupper. Företaget har en egen organisation för att rekvirera dessa. Nerikes Brandkärs insatstid till Orica är vid normala förhållanden ca 15 minuter. Första styrkan kommer då från Nora brandstation.

5.5 SSE Sverige AB

SSE Sverige AB i Nora kommun är ett tillverkande serviceföretag till anläggningsentreprenörer som har behov av sprängämnen och sprängservice. Bolaget är ett helägt dotterbolag till Société Suisse Des Explosifs sedan år 1995.

SSE är ett sprängämnesföretag som tillverkar och importerar sprängämne samt tillhandhåller sprängtjänster och försäljning av sprängämne. Verksamheten består av fyra huvudområden:

1. Import, produktion och handel med ANFO sprängämne som levereras till kunder i hela Sverige.
2. Export av sprängämne.

3. Handel med patronerat sprängämne (dynamit)

4. Sprängservice vilket innebär leveranser av bulksprängmedel i borrhål på sprängplatser.

Hos SSE är det hantering av sprängämnen samt råvaror och förstadium till sprängämnen som medför risker för allvarliga kemikalieolyckor. Vid all hantering enligt Lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE) ansvarar utbildad och utsedd föreståndare för säkerheten. I ansvaret ligger också att se till att riskbedömningar genomförs. I praktiken genomförs riskbedömningar i samverkan mellan föreståndaren samt berörd arbetsledning. I en analysgrupp engageras normalt också operatörer som är kunniga om aktuell del av verksamheten. Likaså deltar HMS-ansvarig som en resurs. HMS står för hälsa, miljö och säkerhet.

I samband med skyddsronder deltar dessutom alltid utsedda skyddsombud. Skyddsronder har fokus på allvarliga kemikalieolyckor.

Tillsammans med SSE:s leverantör Yara genomförs regelbundet s.k. Safety Walk. Enligt rutin deltar alltid föreståndare samt berörd arbetsledning samt skyddsombud.

Samtliga anställda hos SSE har en roll i säkerhetsarbetet på så sätt att tillbud/risker/problem alltid ska rapporteras till arbetsledning och det inkluderar risker som i sin förlängning kan leda till en allvarlig kemikalieolycka.

Nerikes Brandkårs insatstid till SSE är vid normala förhållanden ca 15 minuter. Första styrkan kommer då från Nora brandstation.

5.6 Nammo Sweden AB – Lindesberg

Nammo

Nammo Sweden AB i Lindesberg (NaLi) hanterar och producerar i huvudsak explosiva och brandfarliga varor både för militärt och civilt bruk. På anläggningen finns en brännplats för bränning av explosivämnes kontaminerade avfall samt provning av företagets produkter.

Hantering av explosiva och brandfarliga varor är tillståndspliktigt. NaLi innehar tillstånd från Myndighet för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), Länsstyrelsen och kommunens räddningstjänst (Nerikes Brandkår).

Verksamheten är lokaliserad i Lindesbergs kommun och området är klassat som skyddsobjekt av länsstyrelsen i Örebro län. Inom anläggningen drivs den civila verksamheten (nödsignaler) av Hansson PyroTech AB (HPT). HPT ägs av Nammo.

Den i särklass dominerande riskkällan för allvarliga kemikalieolyckor i NaLis verksamhet är explosiva och brandfarliga ämnen. De vanligaste är trotyl (TNT), hexotol, oktogen, hexogen, krut, svartkrut, tändämnen och pyrotekniska satser. Den främsta risken utgörs av brand och/eller explosion.

NaLi arbetar aktivt med att identifiera olycksscenarier och reviderar sina riskanalyser vid behov. Företaget jobbar aktivt för att motverka nybyggnationer inom säkerhetsavståndet (skyddsområde) från förråden för explosiva varor. Ett antal civila bostadshus ligger dock inom säkerhetsavståndet.

Placeringen av byggnader inom verksamhetsområdet och de bedömningar som grundas på riskanalyserna före produktionsstart motverkar att en olycka sprids till intilliggande lokaler.

Släckutrustning finns placerade vid samtliga arbetsplatser. Personalen får utbildning för användandet av brandsläckningsutrustning. I större produktionsbyggnader har larmsirener och/eller larmlampor installerats för att snabbt kunna utrymma byggnaden.

Samtliga byggnader och rum är kopplade till ett brandlarmssystem som testas en gång i månaden. Larmet går via SOS Alarm till Nerikes Brandkår samt till föreståndare i beredskap.

Nerikes Brandkårs insatstid till NaLi är vid normala förhållanden ca 15 minuter. Första styrkan kommer då från Lindesbergs brandstation.

5.7 Saab Bofors Test Center AB (förråd)

BOFORS TEST CENTER

Saab Bofors Test Center AB (nedan kallad SBTC) har en förvaringsbyggnad för explosiv vara i Lindesberg kommun. Mängden explosiv vara medför att byggnaden kommer över den lägre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen. Byggnadens placering är dock så långt ifrån annan bebyggelse att även om maximalt förvarad mängd explosiv vara samtidigt detonerar så kommer inte privatpersoner att påverkas. Undantag givetvis om någon befinner sig i direkt anslutning såsom svampplockare, skogsarbetare och liknande.

Risken för massdetonation anses vara minimal och någon särskild rutin för räddningsinsats vid byggnaden finns inte. Anläggningen hanteras som sprängämnesförråd vilket innebär att vid brand inuti byggnaden kommer en passiv insats troligtvis att bli aktuell. Det innebär avspärra samtliga tillfartsvägar, eventuellt rekognosera i skydd för att säkerställa att ingen person är utsatt för livsfara och därefter backa med samtlig personal. Kontakt med företaget är av största betydelse för att få information om personal och om säker släckinsats kan genomföras.

5.8 Brenntag Nordic AB

Brenntag Nordic AB i Frövi är en del av Brenntag SE, en global ledare inom distribution av kemikalier och ingredienser. I Frövi fokuserar de på import, export och handel med kemiska produkter och råvaror för olika industrier, inklusive färg-, farmaceutisk-, textil-, plast-, gummi-, papper- och kemisk industri. Verksamheten består huvudsakligen av distribution, lagring och upptappning av kemikalier. Viss produktionsverksamhet förekommer också. Flytande produkter lagras i tank, dunkar av olika storlek, IBC och fat. Fasta produkter förvaras i säckar, fat eller kartonger. Produkterna kommer in till anläggningarna via tankbil eller lastbil. Utlastning sker via lastbil eller tankbil.

Verksamheten som kemikaliedistributör gör att många olika kemikalier hanteras. Utifrån Sevesoreglerna hanteras ämnen som är:

- Miljöfarliga: E1 och E2
- Oxiderande: P8
- Hälsoskadliga: H2, H3
- Brandfarliga: P5a, P5c - mindre mängder brandfarliga produkter för omlastning

Fastigheten är belägen i Stenfallets industriområde. Verksamheten ligger ca 100 meter från område för friluftsliv. Området består av ett elljusspår Näsbyvallen och är ca 3.1 km. Avstånd till närmsta bostadsområde är ca 200 m.

De personer som har befogenhet att agera som nödlägesledare finns angivna i speciell ringlista samt i de larmlistor som finns uppsatta på flertalet platser på anläggningen. Informationen finns också angivet i verksamhetens interna plan för räddningsinsatser.

Nödlägesteamets uppgifter är:

- att koordinera och stå för flöde och innehåll av information,
- att bistå den kommunala räddningsledaren med kunskap och råd,
- möjliga handlingar/åtgärder som kan tas före räddningstjänst anländer,
- sörja för att relevant dokumentation bevaras för vidare utredning,
- stödja åtgärder under närvaro av räddningstjänst,
- Uppföljande aktiviteter efter att området har lämnats av myndigheterna.

Vid en eventuell olycka på väg med våra transporter eller ute hos kund så är verksamheten anslutna till Kemiakuten som kan nås dygnet runt.

5.9 Zinkgruvan Mining AB Gruvavfallsdamm

Zinkgruvan Mining AB:s gruvavfallsdammarna i Enemossens dammanläggning i Askersunds kommun är klassade av Länsstyrelsen som riskanläggningar enligt förordningen (2013:319) om utvinningsavfall. Således medföljer krav på att kommunen för en sådan anläggning ska ha en plan för räddningsinsats.

Zinkgruvan Mining AB (ZMAB) bedriver gruvverksamhet i och kring samhället Zinkgruvan i Örebro Län. I Zinkgruvan finns både underjordsgruva och anrikningsverk för uppberedning av malmen, ca 4 km söder om industriområdet ligger sand och klarningsmagasinen som tar emot de finkorniga sandprodukter som kvarstår efter utvinning av metall från malmen. Sanden deponeras i sandmagasinet Enemossen. Sanden dräneras på överskottsvatten som leds till klarningsjön för ytterligare rening av bl.a. suspenderat material. Vatten från klarningsmagasinet återvinns till processen i mer än 50 % av anrikningsverkets behov. Vattenbalansen har totalt ett överskott av vatten så överskottet bräddas ut till recipient under hela året.

ZMAB har totalt 15 st dammar fördelade på 5 st dammanläggningar. Huvudelen av dammanläggningen är Enemossen och Klarningsjön där deponering pågår i dagsläget. I Åmmebergsområdet finns dammar kvar sedan utvinningsverksamheten flyttat till Zinkgruvan (1976). Det finns även dammar i Viksjön och i Trysjön som utgör fördämningar av vatten. Konsekvensklassning har gjorts för samtliga dammar och fördelningen är sju stycken i klass B, fyra i klass C och fyra i klass U.

Dammägaren har enligt miljöbalken strikt ansvar vid dammhaveri. Detta innebär att Zinkgruvan är ansvarig för de skador som uppkommer vid dammbrott, oavsett orsaken. I Zinkgruvans fall där dammägaren är en juridisk person är den högste tjänstemannen d.v.s. verkställande direktör ansvarig för dammsäkerheten. Dammsäkerhetsansvaret kan delegeras i en organisation.

I Zinkgruvan har ansvaret för dammanläggningarna och dammsäkerheten delegerats till chefen för Anrikningsverket.

Zinkgruvan Mining AB har för dammanläggningarna en DTU-manual (Drift-, Tillsyn, Underhållsmanual) som på ett detaljerat sätt beskriver företagets dammsäkerhetsorganisation, beredskapsplan, konstruktionsbeskrivning, drift och tillsyn etc.

Endast vid Larmnivå 2 "Röd" – Störd drift, vilket inträffar vid uppenbart försämrad dammfunktion med risk för dammbrott och/eller mycket extrema förhållanden kommer dammsäkerhetsansvarig eller dammtekniskt sakkunnig att larma SOS och räddningstjänst (om detta bedöms nödvändigt). Övriga larmnivåer som definieras hanteras internt av företaget.

Räddningstjänstens del vid en allvarlig olycka eller överhängande risk för allvarlig olycka med dammarna är att samråda med dammsäkerhetsansvarig och/eller dammtekniskt sakkunnig om vilken/vilka åtgärder som är lämpligast. En del materiel exempelvis pumpar och hävertar kan räddningstjänsten bistå med. Evakuering av enskilda fastigheter i riskområden kan räddningstjänsten fatta beslut om och verkställa.

Ansvarsfördelningen för dammarna i Zinkgruvan skisseras enligt följande;

- Dammägare är Zinkgruvan Mining AB där VD, ansvarar för att bevaka och samordna dammsäkerhetsfrågorna inom bolaget.
- Chefen för VA, Anrikningsverket, (**DSA**) har via delegering övertagit ansvaret för dammarna i Zinkgruvan från VD. Den **dammsäkerhetsansvarige (DSA)**, ansvarar för att den personalstyrka som sköter beredskap, tillsyn och underhåll av dammarna har de resurser och den kompetens som erfordras, samt att anmärkningar från t.ex. inspektioner blir åtgärdade.
- DSA ansvarar för kontakten med kommunen om upprättandet av kommunens plan för räddningsinsatser samt insatsplanering.
- **Dammdriftansvarig (DDA)** ansvarar för driften av dammanläggningen och deponeringen av sand och tillhörande ansvarsområden. DDA har ansvar för den personalstyrka som sköter övervakning, tillsyn och underhåll av dammarna och de resurser och den kompetens som erfordras, samt att anmärkningar från t.ex. inspektioner blir åtgärdade.
- **Dammtekniskt sakkunnig (DS)** har som uppgift att tillföra dammägarens organisation kunskap och erfarenhet rörande dammsäkerhet och se till att föreliggande drift-, tillsyn och underhållsmanual (DTU-Manual) införs och tillämpas. I dagsläget är SWECO DS.
- DSA har även utsett **RIDAS-ansvarig**. RIDAS-ansvarig ansvarar för följande:
 - Intern kontroll av att GruvRIDAS tillämpas.
 - Företagsinterna regler för tillämpning av GruvRIDAS.
 - Rapportering till och erfarenhetsåterföring från incidentrapporteringssystemet.
 - Kontaktperson vid externa revisioner.

6. Övnings- och utbildningsplan

Sevesoanläggningar	Nivå 1: Objektkännedom	Nivå 2: Befälsutbildning	Nivå 3: Insats med Objektkännedom
Nouryon Functional Chemicals AB	År: 2024 2026 2028 2030	År: 2025 2029	År: 2024 2026
Algol Chemicals AB	År: 2024 2027 2029 2031	År: 2024 2028	År: 2027 2029
Fortum Waste Solutions AB	År: 2024 2026 2028 2030	År: 2025 2029	År: 2024 2026
Orica Sweden AB	År: 2025 2027 2029 2031	År: 2026 2030	År: 2025 2027
SSE Sverige AB	År: 2024 2026 2028 2030	År: 2027 2031	År: 2024 2026
Nammo Sverige AB	År: 2025 2027 2029 202031	År: 2024 2028	År: 2025 2027
Saab Bofors Test Center AB	År:	År: 2024 2028	År:
Brentag Nordic AB	År: 2025 2027 2029 2031	År: 2024 2028	År: 2025 2027
Zinkgruvan Mining AB	År: 2027 2029	År: 2023 2026	År: 2026 2028

Beskrivning på vad övningsnivåerna innebär:

Nivå 1: Är en ren orienteringsövning på anläggningen för den kår som förväntas vara först på plats. Syftet med denna övning är att hitta fram, identifiera speciella risker, hitta på området och i lokalerna. Genomförs i ordinarie övningsprogram på den lokala kåren. Beslut har tagits att denna nivå alltid hålls med ett 2-års intervall vid samtliga anläggningar (undantag SBTC).

Nivå 2: Är en befälsövning där man diskuterar igenom ett scenario och vilka åtgärder som kan vara aktuella. Genomförs under hösten aktuellt år.

Nivå 3: Är en mindre insatsövning tillsammans med industrins personal. Genomförs under våren aktuellt år.

En del övningar kan utföras som samverkansövningar där även andra aktörer bjuds in såsom exempelvis ambulans, polis och kommunrepresentanter.

Årtalen i tabellen kan av planeringsskäl komma att förskjutas något mellan verksamheterna. Ett löpande system i 2-års intervall finns emellertid för respektive verksamhet och enheten för intern utbildning och övning hos Nerikes Brandkår säkerställer att övningar genomförs.

7. Insatsstöd

Som komplement till denna plan finns mer detaljerade insatsstöd/insatsplaner för respektive anläggning integrerat i Nerikes Brandkårs verksamhetssystem med mobil åtkomst. Insatsstödet består av kartstöd och i vissa fall detaljerade planritningar över anläggningarna. Här framgår även kontaktvägar (journummer etc.) och förutbestämda rutiner.

Insatsstöden innehåller den mest väsentliga informationen för räddningsledaren och finns på ledningsfordonen och digitalt tillgängligt för den övergripande ledningen. För att kunna genomföra en effektiv insats mot större/komplexa anläggningar krävs dock att information fås direkt från kunnig personal på de respektive verksamheterna som är väl insatt i anläggningen och dess risker.